

לחובו, מהלקוחות שקנו אותם מהלווה], החל מהתאריך הכתוב בשטר, והאמת היא שהשטר נחתם וניתן רק בלילה, שזהו יום אחר.

חזין מוגיטי נשיב, שסובר בהם רבי שמעון, שאפילו אם נכתבו ביום ונחתמו בלילה, הגט כשר, משום שהאשה יכולה לגבות פירות החל מהתאריך הכתוב בגט, כי הבעל מפסיד פירות משעת הכתיבה, ולכך אין תקלה בגט שנכתב ביום אחד ונחתם ביום אחר. ואילו את החשש שמא יחפה על אשתו שזינתה, לא סובר רבי שמעון כלל!

שאינן בו זמן, תוכל האשה לטעון שהגט ניתן לה לפני הזנות – והיא זינתה כשהיתה פנויה, ועל ידי כך היא תפטר מעונש המיתה, ולכן תיקנו זמן בגט, שלא יוכל לחפות על בת אחותו.

ריש לקיש אמר: אם בגט לא יהא זמן, יש חשש משום שהבעל ימשיך לאכול פירות מנכסי מלוג של אשתו שלא כדין – וגם אחר שגירשה ימשיך ויאכל פירות. וכשתתבענו בבית דין, יאמר לה שרק עכשיו גירשה, ומה שהספיק לאכול פירות היא לא תוכל להוציא ממנו, ולכן תיקנו זמן בגט. (12)

ועתה מבארת הגמרא:

ריש לקיש שאמר תיקנו זמן משום פירות – **מאי טעמא** לא פירש שצריך זמן בגט כמו הטעם של **רבי יוחנן**, שמא יחפה?

גמרא:

איתמר: מפני מה תיקנו לכתוב את הזמן בניטין?

רבי יוחנן אמר: אם לא יהא כתוב בגט זמן, יש חשש שמא יחפה על אשתו שזינתה, אם היא בת אחותו, ויתן לה גט בלי זמן. וכיון

אמר לך ריש לקיש: זנות לא שכיחא! ולכן ז' ב- משום החשש שאשתו, שהיא בת אחותו, תזנה, ויחפה עליה, לא היו מתקנים זמן.

על אשתו, ורק לחשש שהאשה תאכל פירות שלא כדין הוא חושש, שמא היא תוציא פירות משעת הכתיבה מהלקוחות, ואילו בגט עם זמן מוקדם סובר רבי שמעון שזמן הדין היא יכולה להוציא פירות משעת הכתיבה, כי משעה שנתן הבעל עיניו לגרשה, הוא מפסיד את אכילת הפירות מנכסי המלוג, ומאז הם שייכים לאשה. ולכן, לא איכפת לו לרבי שמעון שזמן הכתיבה המופיע בגט הוא זמן מוקדם לחתימה והנתינה.

שהיא תוכל לטעון ולומר שהיא קיבלה מבעלה את הגט בתאריך שכתוב בו, שהוא תאריך לפני הזנות, ובכך תינצל מן המיתה. ולכן פסלו רבנן גט כזה.

ולריש לקיש, הסובר כי הטעם שתיקנו לכתוב תאריך בגט הוא כדי שהבעל לא יאכל פירות אחרי נתינת הגט, בגט עם תאריך מוקדם יש חשש הפוך, שהאשה היא זאת שתאכל פירות שלא כדין, מזמן התאריך הכתוב בגט, בעוד שמגיע לה את הפירות רק מזמן החתימה והנתינה. ולכן פסלו רבנן גט כזה.

12. ביאור ענין "משום פירות" הוא לפי רש"י, ועיין בתוספות שחולקים עליו.

אבל רבי שמעון מכשיר גט עם תאריך מוקדם, כיון שאינו חושש כלל שמא יציל יחפה

פירות מהתאריך הכתוב בגט, וזו היא שעת הכתיבה, ומאותו זמן — באמת מגיע לה לקבל פירות, ומשום **חכי מכשיר רבי שמעון**.

ורבנן פסלו במשנה גט שנכתב ביום ונחתם בלילה — כיון שהתאריך שבו מוקדם לחתימתו.⁽¹³⁾

אלא לרבי יוחנן, שאמר הטעם שתיקנו זמן בגט הוא שמא יחפה על אשתו שזינתה, וגם בגט מוקדם פסלו רבנן מאותו הטעם, שמא זינתה אחר שכתב הגט, וימסור לה את הגט, ותאמר האשה שגירשה בעלה בזמן הכתוב בגט, ויפטרנה מהמיתה, אם כן, **מאי טעמא דרבי שמעון דמכשיר**? מדוע הוא חולק וסובר שגט כזה כשר?

אמר לך רבי יוחנן: אליבא דרבי שמעון, שהכשיר גט מוקדם, **לא קאמינא**, לא אמרתי את הטעם שצריך זמן משום שמא יחפה על אשתו. כי אם רבי שמעון לומד שצריך זמן בגט משום "שמא יחפה", אז ודאי שגט מוקדם יהא פסול. ובהכרח, שרבי שמעון לומד שצריך זמן בגט כריש לקיש, משום פירות, וכיון שסבר שהבעל אוכל פירות עד שעת נתינה, לכן סובר שגט מוקדם כשר.

וכי קאמינא את הטעם משום שמא יחפה, זה רק **אליבא דרבנן** הסוברים גט מוקדם פסול, לפיהם בלבד אני מפרש שתיקנו זמן בגט משום שמא יחפה על אשתו.

ודנה הגמרא:

ומקשינן: **ורבי יוחנן**, שאמר הטעם שתיקנו זמן הוא משום שמא יחפה על אשתו, **מאי טעמא** לא פירש שתיקנו זמן משום הפסד הפירות כמו שפירש **ריש לקיש**?

ומתצינן: **קסבר רבי יוחנן, יש לבעל פירות עד שעת נתינה**.

והרי כל הסיבה שלריש לקיש תיקנו זמן, הוא כדי שהאשה תוכל להוציא מידי הבעל את הפירות שאכל מהתאריך שכתוב בגט. אבל רבי יוחנן סובר, שהבעל אוכל פירות נכסי מלוג שלה עד שעת נתינת הגט. ואם כן, הזמן הכתוב בגט, אינו משנה, לדעתו, לענין אכילת הפירות כלום, כי הכל תלוי בנתינה.

וממילא, סובר רבי יוחנן, שאם יש חשש שהבעל ימשיך לאכול פירות, לא יועיל לזה כתיבת הזמן — ולזה צריך עדים על שעת נתינה. ולכן לא פירש רבי יוחנן כריש לקיש אלא פירש טעם אחר למה תיקנו זמן.

ומקשינן: **בשלמא לריש לקיש**, הסובר כי הטעם שתיקנו חכמים שיהא כתוב בגט זמן כתיבתו הוא משום שמא יאכל הבעל את פירות נכסי המלוג שלא כדין, ולכן תיקנו שתדע האשה באיזה יום נכתב ונחתם הגט, ומאותו יום הפירות שלה. מובן מדוע במשנה, בדין גט שנכתב ביום ונחתם בלילה, הכשיר רבי שמעון. כי סבר רבי שמעון שהבעל מפסיד פירות משעת כתיבת הגט, ולכך גט שנכתב ביום ויש בו את התאריך של היום, אין בו שום תקלה אם נחתם בלילה שלאחריו, כי האשה תקבל

13. ולא נתבאר לנו עתה מדוע ובמה הם חולקים על רבי שמעון. והגמרא בסמוך מפרשת במה

האשה תוציא עם הגט את הפירות משעת הכתיבה, שלא כדין, ולכן גט כזה פסול.

אבל רבי שמעון סובר שהבעל אוכל פירות רק עד הכתיבה, ולכן אפילו אם הגט נכתב ביום ונחתם בלילה, אין לחשוש שהאשה תוציא פירות מהזמן הכתוב בגט, כי באמת מזמן הכתיבה הפירות שייכים לה.

ועתה הגמרא חוזרת לבאר את מחלוקת רבי יוחנן וריש לקיש למעלה, שרבי יוחנן לא סובר כריש לקיש משום שלדעתו לבעל יש פירות עד שעת נתינת הגט. ואילו ריש לקיש סובר שתיקנו זמן משום פירות, כי לדעתו הבעל אוכל פירות עד שעת כתיבה (לרבי שמעון) או חתימה (לרבנן), אבל לא עד שעת נתינה.

ומקשינן: והא איפכא שמעינן להו — לרבי יוחנן וריש לקיש!

דאיתמר, מאימתי מוציאין לפירות נכסי מלוג — מהבעל?

רבי יוחנן אמר, משעת כתיבה. וריש לקיש אמר, משעת נתינה.

ואילו מסוגייתנו עולה איפכא.

ומתריצין: איפוך! ואמור כך: ריש לקיש סבר משעת כתיבה, ורבי יוחנן סבר משעת נתינה.⁽¹⁴⁾

בשלמא לרבי יוחנן, היינו דאיכא בין רבי שמעון לרבנן. רבנן סוברים הטעם שתיקנו זמן בגט הוא משום שמא יחפה על אשתו, וטעם זה שייך גם בגט מוקדם, ולכן רבנן פסלו גט מוקדם.

ואילו רבי שמעון סבר, הטעם שתיקנו זמן בגט הוא משום פירות, ולדעתו טעם זה לא שייך בגט מוקדם [כי הבעל מפסיד את הפירות משעת כתיבה].

אלא לריש לקיש, שסובר כי בין לפי רבנן ובין לפי רבי שמעון הטעם שתיקנו בגט זמן הוא משום פירות, אם כן, מאי איכא בין רבי שמעון לרבנן? מדוע רבנן פסלו גט מוקדם, ומדוע רבי שמעון הכשיר?

ומשנינן: פירי דמשעת כתיבה ועד שעת חתימה, איכא בינייהו.

אמנם גם רבנן וגם רבי שמעון סוברים שתיקנו זמן בגט כי שמא תפסיד האשה פירות, אך הם חולקים עד מתי הבעל אוכל פירות, עד שעת כתיבת הגט, או עד שעת חתימת הגט. ומחלוקת זו יוצאת המחלוקת אם גט שנכתב ביום ונחתם בלילה כשר או פסול.

רבנן סברי, הבעל אוכל פירות עד שעת החתימה, וגט שנכתב ביום ונחתם בלילה פסול כי מגיע לבעל פירות עד הלילה — עד החתימה, ובשטר מוקדם יש לחוש שמא

פליגי רבנן ורבי שמעון לדעת ריש לקיש.

14. העולה בדינו:

א. כתיבת הזמן בגט, תקנת חכמים היא. או משום שמא יחפה על אשתו שהיא בת אחותו,

או משום הפסד פירות נכסי מלוג.
ב. גט שהתאריך שלו מוקדם מזמן חתימתו, רבנן פוסלים רבי שמעון מכשיר.
לריש לקיש: פליגי רבנן ורבי שמעון האם בעל אוכל פירות עד שעת כתיבה או עד שעת

וגט בלא זמן הוא כשר בדיעבד, וכך הוא יחפה על אשתו.

אמר לו רב יוסף: **לרמאי** — **לא חיישינן?** כי לגזוז זמן זה מעשה רמאות ניכר, ואין לחוש לכך.

עוד הוסיף אביי ושאל: **כתב בו** בגט **"שבווע"** — מחזור מסויים של שבע שנים, מתוך שבעת המחזורים של שבע שנים של חמישים שנות היובל.

או שכתב בגט **שנה** פלונית, או **חודש** פלוני, או **שבת**, שבווע פלוני, אבל לא כתב את התאריך המדויק, **מאי?** האם הגט כשר או שצריך תאריך מדויק והגט פסול.

אמר ליה רב יוסף: כשר.

והקשה לו אביי: אם כן, **מה הועילו חכמים בתקנתן?** הרי כל בעל שירצה לחפות על אשתו, יכתוב בגט בשנה פלונית, ותאמר האשה נתגרשתי בתחילת השנה לפני הזנות, וכך לגבי פירות, הבעל יכתוב שנה פלונית, וימשיך לאכול פירות. וכשתתבענו לבית דין, יאמר לה עכשיו גרשתך.

אמר לו רב יוסף: כיון שגם כשכותב שנה, חודש וכו' **אהנו** חכמים בתקנתם, **לשבווע**

אמר ליה אביי לרב יוסף: הרי שנינו במשנה לקמן, שיש **שלושה גיטין** שהם **פסולין**, ובכל זאת **אם ניפת, הולד כשר** — כי פסולין הוא רק מדרבנן. ואחד מהגיטין האלו זה גט ללא זמן.

ואם כן קשה, אם גט בלא זמן כשר בדיעבד, **מה הועילו חכמים בתקנתם?** הרי כל הרוצה לחפות על אשתו, יתן לה גט ללא זמן, ותאמר שנתגרשה לפני הזנות, ויצילה מן המיתה. וכן הרוצה להפסיד פירות לאשתו, יתן לה גט ללא זמן, וימשיך לאכול פירות!?

ומתרץ רב יוסף: **אהנו** חכמים בתקנתם, דכיון **שלכתחילה לא תנשא** בגט זה, וסופרי הגיטין והעדים לא ירצו לחתום לבעל על הגט כזה, כיון שלכתחילה הוא פסול. ולזה הועילה תקנת חכמים, כי לא ימצא מי שיכתוב לו את הגט.

אך הוסיף אביי והקשה לרב יוסף: הרי אף על פי שהסופרים והעדים לא חותמים לבעל בלי שיהא זמן בגט, אבל הבעל יכול עדיין לחפות עליה, על ידי **שגזרה**, יחתוך הבעל לזמן **דידיה** הכתוב בגט, **ויחבה ניהלה** בלי הזמן. **מאי?** — הרי הגט ודאי יהא כשר בדיעבד, ואם כן, מה הועילו חכמים? הרי הבעל יכתוב גט עם זמן, ויחתוך את הזמן,

חתימה.

פירות משעת כתיבה, ובאמת כך מגיע לה.

לרבי יוחנן: פליגי רבנן ורבי שמעון בטעם התקנה של זמן בגט, האם משום פירות או משום שמא יחפה. ורבנן סברו שטעם התקנה הוא משום שמא יחפה על אשתו, ולכן גט מוקדם גם כן פסול, כי גם בו יש חשש של שמא יחפה. ורבי שמעון סובר שטעם התקנה הוא

רבנן סוברים שהבעל אוכל פירות עד שעת חתימה, ולכן גט מוקדם פסול, כי יש בו מכשול, שהאשה תוציא פירות משעת כתיבה, על אף שמגיע לה רק משעת חתימה. ורבי שמעון סובר שהבעל אוכל פירות עד שעת כתיבה, ולכן הגט כשר, כי אין בו שום מכשול. כי האשה תוציא

אם כן, **הכא נמי**, כשכותב שבוע או חודש וכדומה, **אהני לשבוע דלקמיה** — **ולשבוע דבתריה**, אפילו שלאותו שבוע לא מועיל הזמן, מכל מקום, כיון שהזמן מועיל שעל זנות דלקמיה אינו יכול לחפות, ופירות דלבתריה אינו יכול להפסיד לה, נחשב שמתקיימת כאן התקנה של זמן בגיטין, והגט כשר.

אמר ליה, שאל **רבינא לרבא: כתביה את הגט עם זמן, ואותביה** — והניחו, **בכיתיה** י"א-א — בכיסו, **דאי מיפסייה תיפיים** — שאם יתפייסו מהקטטות שביניהם לא יגרשנה, **מאי?** האם הגט הזה כשר ליתן לה, או לא.

כי אם תאמר שגט כזה כשר, אם כן יכול לחפות הבעל על אשתו, שיכתוב גט, ויחזיק את הגט תחת ידו, ואם תזנה, יתן לה את הגט, והיא תאמר שמשעת כתיבה נתגרשה.

אמר ליה רבא: מקרה כזה הוא לא מצוי, ואין לחוש לו, **כי לא מקדים איניש פורענותא לנפשיה**.

אמר ליה רבינא לרב אשי: בכל הניטין הבאים ממדינת הים, דמיכתבי בניסן, ולא מטו, ואינם מגיעים ממדינת הים עד תשרי, מה הועילו חכמים בתקנתם? הרי יכול לחפות עליה, אם תזנה בין ניסן לתשרי.

אמר ליה רב אשי: הנהו גיטין — קלא אית להו, שנכתבו ביום אחד, אך נמסרו ביום אחר, ויודעים את יום המסירה, ולא יוכל לחפות עליה.

דקמיה, לענין זנות אשתו, אם היא זינתה בשבוע שעבר, ונודע לו רק בשבוע של עכשיו, לא יוכל לחפות עליה.

וגם הועילו חכמים בתקנת הזמן, **לשבוע דבתריה**, לענין פירות. שגם אם ירצה להפסידה, לא יכול להפסידה פירות של השבוע הבא. נמצא שגם במקרה זה תקנת חכמים מתקיימת במקצת, ולכך הגט כשר.

ומוסיף רב יוסף הכרח לתירוץו:

דאי לא תימא הכי — אלא תסבור שהתאריך צריך להיות מדויק, כדי שימנע את כל החששות של חיפוי על אשתו ואת כל החששות של הפסד פירות, יהיה קשה לך, גם כשכותב תאריך מדויק, גם אז עדיין יש לחשוש, **כי יומא גופיה, מי ידעינן אי מצפרא** — מהבוקר הגט נכתב, אי **מפניא** — מהערב הוא נכתב. ואם האשה זינתה בבוקר, יכתוב במשך היום גט, ויחפה עליה. או לגבי פירות, יכתוב לה גט בבוקר, וימשיך לאכול פירות עד הערב. וכשתבוא בערב לבית דין, יאמר לה עכשיו גרשתיך, ומה הועילו חכמים בתקנתם.

אלא בהכרח, צריך לומר שכיון שכתבת הזמן מועילה **ליומא דקמיה** — לענין זנות, שאם זינתה לפני היום שנמצאים בו, אינו יכול לחפות עליה. ומועיל הזמן גם **ליומא דבתריה** — לענין פירות, שביום אחרי הזמן הכתוב בגט, אינו יכול לאכול. זה מספיק סיבה לחכמים לתקן זמן, כיון שיש מקרים שמועיל הזמן.

משום פירות, וכיון שלדעתו הבעל מקבל פירות עד שעת כתיבה, גט מוקדם כשר.